

Dyslexie protocol Academie Tien

Schooljaar 2024-2028

Voor u ligt het dyslexieprotocol van Academie Tien in Utrecht. Het beleid van de school is onder andere gebaseerd op het 'Protocol dyslexie voortgezet onderwijs'. Dit protocol is bedoeld als handreiking om voor leerlingen met dyslexie, of waarbij vermoedens van dyslexie zijn, het onderwijs zo passend mogelijk te maken binnen de mogelijkheden van Academie Tien. Het dyslexieprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Inhoud

1. Definitie en kenmerken van dyslexie
 - 1.1 Definitie van dyslexie
 - 1.2 Kenmerken van dyslexie
2. Vermoedens van dyslexie (signaleren)
 - 2.1 Stappenplan dyslexie signalering en screeningsonderzoek.
3. Faciliteiten voor leerlingen met dyslexie
 - 3.1 Algemeen
 - 3.2 compenseren
 - 3.3 dispensereren

Bijlagen

- A. 1. gevolgen van dyslexie voor het leren
- B. 2. vragenlijst signalering
- C. 3. Toestemmingsformulier voor screenen
- D. 4. Faciliteitenkaart
- E. 5. Handige sites en tips die je helpen bij het leren

1. Definitie

1.1 Definitie:

Academie Tien hanteert de definitie van dyslexie zoals deze is geformuleerd door de Stichting Dyslexie Nederland (SDN) en onderschrijft daarmee ook de uitgangspunten die hebben geleid tot deze definitie: *Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen) en/of schriftbeeldvorming (spellen) (Stichting Dyslexie Nederland, 2008).*

Dit betekent dat het gaat om ernstige lees- en/of spellingachterstanden die hardnekkig zijn (automatiseringstekort), ondanks voldoende gelegenheid tot leren. Dyslexie heeft consequenties voor alle vakken die een beroep doen op functioneel lezen en schrijven.

1.2 Kenmerken van dyslexie:

Het onderwijs is sterk afhankelijk van lezen en schrijven. Dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen problemen ondervinden met:

- Lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen (nieuwe klank- tekenkoppelingen, ingewikkelde spellingsafspraken).
- Het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij alle vakken.
- Het snel en accuraat spellen (coderen) bij functioneel schrijven bij alle vakken.

Omdat leerlingen met dyslexie vaak ook moeite hebben met het auditief kortetermijngeheugen en de verwerkingssnelheid kan leren in het algemeen een uitdaging zijn. Tevens kunnen de leerlingen problemen ervaren met het plannen, organiseren en timemanagement.

Opvallend is dat deze vaardigheden bijna altijd afwijkend zijn ten opzichte van wat op basis van hun intelligentie en prestaties op andere vakgebieden verwacht zou mogen worden.

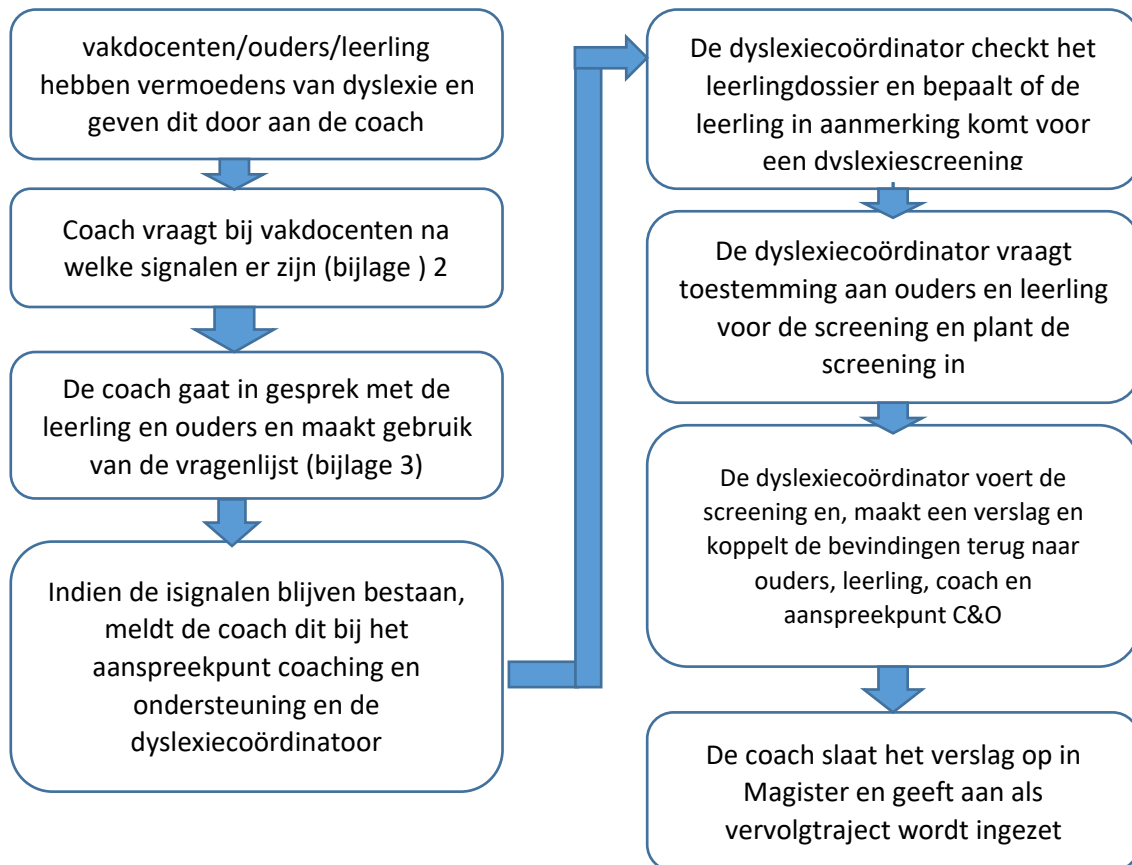
In bijlage 1 worden de gevolgen van dyslexie op het leren uitgebreid beschreven.

2. Vermoedens van dyslexie

Bij de meeste leerlingen met forse lees- en spellingsproblemen worden de leerproblemen al vroeg gesignaleerd waardoor in de basisschoolperiode dyslexie al wordt vastgesteld. In enkele gevallen komt het voor dat tijdens de basisschoolperiode dyslexie niet is herkend en/of vastgesteld kan worden. Het is bij deze leerlingen van belang om dyslexie alsnog vast te stellen, zodat de juiste ondersteuning geboden kan worden. Indien er signalen en vermoedens zijn van dyslexie, is het mogelijk dat Academie

Tien meedenkt over of eventueel vervolgonderzoek zinvol kan zijn. Mocht uit het screeningsonderzoek vervolgens blijken dat verder onderzoek naar dyslexie aan te raden is, dan kunnen ouders een organisatie buiten school benaderen die een officieel dyslexie onderzoek verricht. De kosten hiervan worden niet vergoed door school of de gemeente. Deze komen dus voor rekening van de ouders.

2.1 Stappenplan dyslexie signalering en screeningsonderzoek.

Als ouders buiten school nader dyslexie onderzoek hebben laten verrichten melden zij de uitslag bij de coach. Iedere leerling met een dyslexieverklaring geldt op onze school als dyslectische leerling en heeft recht op een aantal faciliteiten ter ondersteuning van het leerproces. De ouders/verzorgers van de leerling overhandigen de officiële verklaring aan de coach van de leerling. De coach zorgt ervoor dat de verklaring bij de leerlingadministratie komt zodat deze op een juiste manier in het digitale leerlingdossier opgenomen kan worden. De coach stelt de vakdocenten op de hoogte zodat zij weten dat de leerling dyslexie heeft. Ook stelt de coach de leerpleinassistent op de hoogte, zodat deze de faciliteitenkaart kan maken voor de leerling. De coach gaat in gesprek met de ouders en bespreekt de compenserende maatregelen waar de leerling recht op heeft. Daarnaast kunnen ook maatwerk afspraken gemaakt worden die genoteerd worden in magister en die op regelmatige basis worden

geëvalueerd met coach, ouders en leerling. De leerling moet altijd de faciliteitenkaart bij zich hebben, zodat de docenten weten dat deze leerling recht heeft op extra faciliteiten. Van leerlingen wordt verwacht dat zij eigen verantwoordelijkheid nemen in hun leerproces, met hulp van hun coach. Hierbij is het van belang dat de leerling blijft oefenen met lezen en spelling.

3. Faciliteiten voor leerlingen met dyslexie

Per schooljaar wordt op grond van de exameneisen, opgesteld door de CvTE, bekeken of de faciliteiten nog geldig zijn voor het examen. Indien er iets verandert, betekent dit ook dat de afspraken met de leerling gewijzigd kunnen worden. De exameneisen van de CvTE zijn voor Academie Tien leidend.

De faciliteiten die hieronder beschreven worden, zijn erop gericht de leerling te ondersteunen. Er wordt op school geen remedial teaching of behandeling geboden. Indien dit wenselijk is, kan de leerling bij externe instanties worden aangemeld door de ouders. De ouders zijn verantwoordelijk voor de bekostiging hiervan.

3.1 Algemene faciliteiten

Faciliteitenkaart

Aan alle leerlingen met een officiële dyslexieverklaring wordt een faciliteitenkaart verstrekt. Deze kaart kan door de leerling gebruikt worden om aan te tonen op welke faciliteiten hij/zij recht heeft. De leerling dient deze op zijn/haar tafel te leggen bij een toets of examen.

Normering spelling bij toetsen

In de onderbouw tellen spellingsfouten minder zwaar mee, dan in de bovenbouw. In de bovenbouw wordt een leerling in overeenstemming met de eisen van het CvTE beoordeeld in de spelling. Dit om een leerling goed voor te bereiden op de examens. Voor leerlingen waarbij spelling een hardnekkig onderdeel is van zijn/haar dyslexie kunnen specifieke compenserende maatregelen aangevraagd worden in de vorm van technische hulpmiddelen (zie hieronder bij het kopje “computer met spellingscontrole”).

Markeren en aantekeningen maken op toetsen

Leerlingen mogen markeren en aantekeningen maken op hun toetsen.

Aantekeningen overnemen van medeleerlingen

Leerlingen met dyslexie mogen lesaantekeningen overnemen van medeleerlingen en dragen zelf zorg voor de kwaliteit hiervan. Binnen school mag hier geen foto van gemaakt worden met de mobiel in verband met onze mobielvrije school.

Luistertoetsen

Bij luistertoetsen gebruiken vakdocenten een versie die geschikt is voor dyslecten (indien deze beschikbaar is).

Hiervoor krijgen de leerlingen met dyslexie ten opzichte van de rest van de klas geen extra tijd, maar zit de faciliteiten behorende bij dyslexie al in de luistertoets verwerkt.

(Digitale) lesboeken

Op Academie Tien werken wij veel met digitale lesboeken of eigengemaakte lesboeken. Indien de lesmethode niet digitaal is, kan de leerling met de dyslexiecoördinator kijken of via Sprintplus er opties zijn om de methode te verklanken. In sommige gevallen kan dit niet.

Luisterboeken bij literatuur

De leerling mag bij het lezen gebruik maken van een luisterboek ter ondersteuning. Het moet hierbij wel gaan om een originele, niet ingekorte of aangepaste versie. De aanschaf/huur hiervan valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers. De school biedt een gratis bibliotheek abonnement aan. Veel boeken kunnen ook als luisterboek geleend worden bij de bibliotheek.

Leesbeurten

De docent geeft zo min mogelijk onverwachte leesbeurten aan leerlingen met dyslexie. Dit betekent niet dat er geen leesbeurten worden gegeven, aangezien dit ook een vaardigheid is die de leerling moet leren.

Studietips

De coaches, vakdocenten en Leo-docenten geven tijdens hun dagstarten en lessen studietips. Op verzoek van de leerling kan hier extra aandacht aan gegeven worden door de coach of dyslexiecoördinator.

3.2 Compenserende maatregelen

Tijdverlenging

Een leerling met dyslexie heeft recht op maximaal 25% extra tijd bij alle schriftelijke toetsen met een maximum van 30 minuten. Dit geldt niet voor de grote opdrachten. In de praktijk dragen docenten er zorg voor dat de leerling de toets binnen het lesuur af kan krijgen inclusief de extra tijd.

Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op tijdsverlenging (30 minuten) tijdens het centraal schriftelijke examen.

Indien er al sprake is van tijdsverlenging in verband met anderstaligheid in combinatie met kort verblijf in Nederland (hoogstens zes jaar) én van dyslexie, kan tweemaal een half uur worden toegekend.

Verklanking van tekst

Sprintplus gebruiken wij als programma om teksten via de computer te laten voorlezen. Het gaat hierbij om software die via de dyslexiecoördinator aangevraagd kan worden. De school geeft de leerling de mogelijkheid om met deze software te oefenen. Indien een leerling hier gebruik van wil maken tijdens zijn school,- en eindexamen, dan dient de leerling aantoonbaar vertrouwd te zijn met deze software.

Computer met spellingscontrole

Bij toetsen kan gebruik gemaakt worden van de spellingscontrole van de laptop. Dit is ook toegestaan bij het centraal schriftelijk examen. De spelfouten die na inlevering aanwezig zijn, worden net zo zwaar gerekend als die van overige leerlingen. Dit geldt niet voor toetsen waarbij spelling meetelt in de beoordeling.

3.3 Dispenserende maatregelen

Voor de meeste leerlingen met dyslexie zijn de compenserende maatregelen voldoende om hun schoolloopbaan met goed gevolg af te leggen. In uitzonderlijke gevallen komt het voor dat leerlingen met dyslexie onvoldoende baat hebben bij de geboden compenserende maatregelen. In het geval dat een leerling aantoonbaar gebruik heeft gemaakt van de compenserende maatregelen en deze onvoldoende effect blijken te hebben en waarbij de schoolloopbaan hierdoor in gevaar komt, kan met goedkeuring van het bevoegd gezag, dispenserende maatregelen ingezet worden. Bij dispensatie wordt een leerling vrijgesteld van bepaalde geldende eisen. Er kan dan sprake zijn van aanpassingen in de lesinhoud of zelfs vrijstelling van een moderne vreemde taal. De mogelijkheden om dispensatie te verlenen voor de tweede vreemde taal verschillen per onderwijsniveau, per leerjaar en per leerweg. Bij het vaststellen van dispensatie staat het toekomstperspectief van de leerling centraal. Leerlingen en ouders/verzorgers moeten zich ervan bewust zijn dat dispenserende maatregelen gevolgen hebben voor de profielkeuze in de bovenbouw en zelfs bij de keuze voor een vervolgopleiding. Academie Tien stelt zich daarom terughoudend op in het toekennen van dispenserende maatregelen.

Vrijstelling talen

Vrijstelling Nederlands/Engels:

Nederlands en Engels zijn verlichte vakken voor alle leerlingen. Het zijn de kernvakken bij het centraal examen samen met Wiskunde. Binnen de kernvakken mag je maximaal één vijf halen. Voor de overige vakken moet je minimaal een zes halen. Je kan geen compensatiepunten inzetten voor de kernvakken.

Er kan om deze reden dan ook geen vrijstelling of aanpassing aan het programma gedaan worden voor Nederlands en Engels.

Vrijstelling tweede moderne vreemde taal mavo.

Onderbouw

Leerlingen in de mavo leerroute moeten in de eerste twee leerjaren Spaans of Duits (tweede leerjaar) volgen naast Engels. Ontheffing voor beide talen is niet mogelijk. Onze school kan zelf invulling geven hoe het onderwijs van deze talen eruit ziet waarbij rekening gehouden moet worden met de doorstroommogelijkheid. Indien er aanpassingen in het programma gedaan moeten worden, zal de examencommissie in combinatie met de pijler curriculum en coaching en ondersteuning naar een verzoek van ouders en leerling kijken en beoordelen of dit verzoek haalbaar is en passend is voor de doorstroommogelijkheden naar de bovenbouw. Hierbij kan gedacht worden aan mondeling toetsen of een andere toets of opdracht maken.

Ontheffing kan alleen gegeven worden aan leerlingen die in het buitenland onderwijs hebben gehad en daar te weinig Spaans of Duits hebben gevolgd.

Bovenbouw

In de bovenbouw mavo zijn er weinig mogelijkheden tot dispensatie geregeld omdat er vaak al veel keuzevrijheid is. Zo kan een leerling een vak niet kiezen of een bepaald profiel kiezen waar de talen minder in vertegenwoordigd zijn.

Vrijstelling tweede moderne vreemde taal havo en vwo

Onderbouw

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Spaans als Duits (leerjaar 2 en 3) verplicht. Er kan geen ontheffing verleend worden aan dyslectische leerlingen. Wel kan de school aanpassingen doen in het onderwijsprogramma omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn opgesteld voor de moderne vreemde talen. Hierbij kan gedacht worden aan mondeling toetsen of een andere toets of opdracht maken.

Ontheffing kan alleen gegeven worden aan leerlingen die in het buitenland onderwijs hebben gehad en daar te weinig Spaans of Duits hebben gevolgd.

Bovenbouw havo

Havo leerlingen kunnen een tweede moderne taal in de bovenbouw vermijden door een ander profiel te kiezen dan Cultuur en Maatschappij. Er is geen optie tot vrijstelling van een tweede vreemde taal in dit profiel.

Bovenbouw vwo

Vwo leerlingen moeten naast Engels een tweede vreemde taal volgen. Hierbij kan gekozen worden uit Spaans of Duits. In zeer uitzonderlijke gevallen kunnen leerlingen hiervan ontheffing krijgen als zij naast de dyslexie:

- Een stoornis hebben die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuigelijke stoornis hebben die effect heeft op taal (bv slechtziend).
- Een andere moedertaal hebben dan Nederlands of Fries en daardoor niet in staat zijn om tot diplomering te komen door een tweede vreemde taal
- Onderwijs volgen in het profiel Natuur en Techniek of Natuur en Gezondheid en door hun dyslexie zo slecht presteren op de taal waarvoor ze ontheffing vragen, dat dit naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding in de weg staat.

Als school raden wij dit echter niet aan, aangezien wij de ontwikkeling van beide talen belangrijk vinden voor de ontwikkeling en toekomstkansen voor een leerling. Dispensatie is geen recht van de leerling en het schoolbestuur beslist hierover.

Bijlage 1. Mogelijke gevolgen van dyslexie voor het leren

Lezen

- Traag en niet accuraat (hardop) lezen.
- Het weglaten en/of toevoegen van woorden.
- Omdat het technisch lezen te veel aandacht vraagt, is er soms te weinig concentratie over voor tekstbegrip.

Spellen

- Veel spelfouten, zowel in complexe als in alledaagse, eenvoudige woorden.
- Bij onbekende spellingen onvoldoende kunnen terugvallen op een adequate strategie (regelstrategie, inprentstrategie, luisterstrategie).
- Bij onbekende spellingen onvoldoende kunnen terugvallen op het analyseren van woorden in (bekende) woorddelen en afzonderlijke letters.
- Weinig inzicht in woordopbouw. Dit kan zich uiten in:
 - Moeite met het herkennen van delen uit woorden die hetzelfde zijn, waardoor het lezen en spellen trager en met meer fouten gaat (bijv. morfeem -heid zit zowel in schoonheid als in wijsheid).
 - Moeite met het leggen van de relatie tussen spelling, grammatica en betekenis waardoor er spelfouten gemaakt worden (bijv. verkeerd-verkeert; hei-hij; grote-grootte).

Leren/Algemeen

- Problemen met het leren en lezen van losse woorden (zonder context).
- Woordvindingsproblemen.
- Doordat het lezen zoveel aandacht vraagt is er te weinig aandachtscapaciteit voor het volgen van de tekststructuur, waardoor het lastiger kan zijn om de kern eruit te halen en bijvoorbeeld om een samenvatting te maken.
- Het tekort aan aandachtscapaciteit kan ook leiden tot:
 - Niet begrijpen van complexe vragen.
 - Niet onthouden van meervoudige instructies, terwijl ze de afzonderlijke taken wel kunnen uitvoeren.
 - Moeite met teksten/boeken met onoverzichtelijke structuur/lay-out.

- Doordat het spellen van afzonderlijke woorden zo veel aandacht vraagt is er te weinig aandacht capaciteit bij het schrijven waardoor het aanbrengen van een tekststructuur en een heldere lay-out moeilijk is.
- Door te weinig lezen blijft de woordenschat soms beperkt.
- Afname van tempo en nauwkeurigheid als er 'onder druk' gewerkt moet worden (proefwerken, schoolonderzoeken, examens).
- Door niet-nauwkeurig lezen problemen met het maken van toetsen met meerkeuzevragen, waar kleine verschillen in antwoorden vaak cruciaal zijn.
- Moeite met het maken van aantekeningen, tijdens het luisteren.
- Moeite met het (snel) opschrijven van informatie die wordt gedikteerd door de leerkracht.
- Moeite hebben (en fouten maken) bij het overnemen van aantekeningen van het (digi)bord.
- Fouten maken of fouten over het hoofd zien bij het zelf corrigeren van oefeningen tijdens klassikale besprekingen.
- Moeite met het onthouden of ophalen van namen/begrippen uit het geheugen (denk aan jaartallen bij geschiedenis en topografie bij aardrijkskunde).

Spreeken/luisteren

- Moeite met onthouden van uitspraak van woorden/klanken.
- Moeite met het verstaan van 'snelle' spraak.
- Moeite met luisteroefeningen, omdat de woorden en klanken niet goed worden verwerkt.
- Moeite met luisteroefeningen vanwege gebrek aan tijd, omdat het lezen van de vraag en opschrijven van het antwoord meer tijd kost dan de gegeven tijd.

Moderne vreemde talen

- Moeite met het onthouden van geleerde woorden. Er is onvoldoende resultaat van intensief oefenen. Dit werkt door in alle overige vaardigheden (spreken, luisteren, begrijpend lezen en schrijven) in de moderne vreemde talen.
- Moeite met het aanleren van nieuwe klank-tekenkoppelingen waardoor ze zich de uitspraak moeilijk eigen maken.
- Moeite met het verstaan van 'snelle' spraak van moedertaalsprekers in de moderne vreemde talen.
- Moeite met spellen.

- Moeite met afleiden van woordbetekenissen en spellingen, doordat er weinig inzicht in woordopbouw is.
- Moeite met het herkennen van delen uit woorden die hetzelfde zijn, waardoor het lezen en spellen trager en met meer fouten gaat.
- Moeite met het leggen van de relatie tussen spelling, grammatica en betekenis, waardoor er spelfouten gemaakt worden.
- Gebruik van de Nederlandse spelling bij het schrijven in de moderne vreemde talen.

Taak en werkhouding

- Ongestructureerd, inadequaar en/of vluchtig taakgedrag en werkhouding.
- Moeite met plannen en vasthouden van de volgorde van denkstappen.
- Onvoldoende werkverzorging.
- Onvoldoende metacognitieve vaardigheden voor zelfsturing.
- Inadequate leerstijlen.
- Onvoldoende of tanend doorzettingsvermogen.

Bijlage 2. Vragenlijst Signalering

Gegevens van de leerling

Roepnaam _____ J / M*

Achternaam _____

Coach _____

Klas _____

Datum invullen _____

Datum van invullen _____

Ingevuld door _____

1. Waar is jouw vermoeden van dyslexie bij deze leerling op gebaseerd?

2. Hoe schat je de ernst van de gesignaleerde problemen in? Wat zijn mogelijke consequenties voor de schoolloopbaan?

3. Wanneer zijn de problemen geconstateerd?

4. Welke van de volgende factoren werken stimulerend of belemmerend voor de leerresultaten?

Geef van iedere factor een korte omschrijving.

De werkhouding en taakgedrag (motivatie, inzet, concentratie, zelfstandigheid, reactie op falen/succes)

Stimulerend:

Belemmerend:

Sociaal-emotionele ontwikkeling (internaliserend probleemgedrag: stil, teruggetrokken, angstig; externaliserend probleemgedrag: agressief, opstandig, uitdagend; contact met docenten en leerlingen, inlevingsvermogen)

Stimulerend:

Belemmerend:

Lichamelijke ontwikkeling (eventueel medische problemen met gezichtsvermogen of gehoor, veelvuldig lichamelijke klachten als hoofdpijn en buikpijn)

Stimulerend:

Belemmerend:

Gezin (betrokkenheid ouders, acceptatie van problemen, mogelijkheid tot ondersteuning)

Stimulerend:

Belemmerend:

Schoolsituatie (pedagogisch klimaat, aanpak en houding docenten, aanwezigheid faciliteiten)

Stimulerend:

Belemmerend:

5. Wat zijn volgens jou verklaringen voor de problemen?

6. Zijn er tot nu toe al maatregelen genomen om het leerrendement van de leerling te vergroten? Zo ja, welke?

7. Wat zou mogelijk een eventuele diagnose dyslexie opleveren voor deze leerling?

8. Welke zaken die niet in deze vragenlijst aan de orde zijn gekomen, acht je nog van belang voor het beantwoorden van je hulpvragen?

Bijlage 3. Vragenlijst signalering vakdocenten

Gegevens van de leerling

Roepnaam _____ J / M*

Achternaam _____

Docent _____

Klas _____

Vak _____

Datum invullen _____

1. Mogelijke kenmerken bij dyslectische leerlingen

Vink de kenmerken aan die voor bovenstaande leerling gelden bij het volgen van uw vak.

Technisch lezen

o Moeite met het (hardop) accuraat, snel en vloeiend lezen van zowel complexe als alledaagse woorden.

Spellen

o Moeite met het spellen van zowel complexe woorden met moeilijke letterclusters als alledaagse eenvoudige woorden.

Geheugen, aandacht, informatieverwerking, automatisering

o Onvoldoende kunnen verwerken, verwoorden en terughalen van instructie.

o Moeite met het herhalen van instructie (aan het eind van de instructie is een deel reeds 'vergeten').

o Moeite met het onthouden van recent geleerde betekenisloze associaties (jaartallen, formules, begrippen die uit het hoofd geleerd moeten worden). Intensief oefenen levert onvoldoende resultaat op.

o Moeite om reeds geleerde dingen toe te passen in nieuwe situaties.

o Tempo en nauwkeurigheid nemen af als 'onder druk' gewerkt moet worden (proefwerken, schoolonderzoeken, examens).

Functionele taken en vakken die een beroep doen op de geletterdheid

o Moeite met begrijpend lezen (onvoldoende begrip na het lezen van tekst).

o Moeite met het zelf construeren van teksten (boekverslagen, samenvattingen, andere functionele teksten (bv. brief of opstel). Dit uit zich in:

- o Slechte tekststructuur: de 'rode draad' raakt kwijt, waardoor teksten onsamenhangend zijn.
- o Niet heldere lay-out en indeling van de tekst.
- o Gebrekkige zinsbouw.

o Fouten maken of fouten over het hoofd zien bij het zelf corrigeren van oefeningen tijdens klassikale besprekingen.

o Fouten maken bij het overnemen van aantekeningen van het (digi)bord.

Taak- en werkhouding

o Ongestructureerd, inadequaar en/of vluchtig taakgedrag en werkhouding.

o Onvoldoende werkverzorging.

o Onvoldoende of afnemend doorzettingsvermogen.

Sociaal-emotioneel functioneren

o Ernstige twijfel aan eigen competentie.

o Weinig motivatie voor schoolwerk.

Positieve kenmerken

o Goed gebruikmaken van aanvullende software (bv. overhoorprogramma's).

o Creatief zijn met het bedenken van 'ezelsbruggetjes' en 'reminders'.

o Goede motivatie voor schoolwerk.

o Doorzettingsvermogen.

o Goede gespreks- en onderhandelvaardigheden.

Alleen in te vullen door docenten Nederlands en moderne vreemde talen. Niet-talendocenten: ga direct door naar vraag 2.

Spellen

o Interferentie van de spelling van de moedertaal bij de vreemde taal.

o Moeite met het flexibel inzetten van verschillende spellingstrategieën die ene leerling in het voortgezet onderwijs normaal gesproken beheerst.

Spreken

- o Uitspraakproblemen: ook bij frequent voorkomende woorden.
- o Moeite met het nazeggen van moeilijke woorden in de vreemde taal en complexe weinig voorkomende woorden in de moedertaal.

Luisteren

- o Moeite met luisteroefeningen.

Geheugen, aandacht, informatieverwerking, automatisering

- o Moeite met het onthouden van recent geleerd vocabulaire: intensief oefenen levert onvoldoende resultaat op (bv. vijf dagen volgens een goede werkwijze Engelse woordjes geleerd en bij de overhoring nog een diepe onvoldoende).

Positieve kenmerken

- o Adequate woordleer- en woordraadstrategieën.

Voorwaarden voor lezen en spellen in moedertaal en moderne vreemde talen

- o Problemen met het koppelen van de juiste tekens aan de klanken.
- o Moeite met het ontdekken van 'analoge delen' bij het lezen en spellen van onbekende woorden.
- o Moeite met het doorzien van spelling in relatie tot grammatica.

2. Hieronder is ruimte om dingen te noteren die u tijdens het invullen van de checklist te binnen schoten en die u graag als aanvulling kwijt zou willen over de leerling (bv. een gedetailleerde omschrijving van problemen).

Bijlage 4. Toestemmingsformulier Screening ouders**Ondertekening**

Met het ondertekenen van dit formulier geeft u toestemming voor het afnemen van een screening dyslexie op Academie Tien. De screening bestaat uit lees- en spellingtaken. Bij twijfel over de uitslag zal de dyslexiecoördinator de orthopedagoog van school consulteren.

Op basis van de screening zal door de dyslexiecoördinator een terugkoppeling gedaan worden aan ouders, leerling en coaches. Hierin wordt tevens aangegeven of nader onderzoek aan te raden is. Dit onderzoek is op initiatief en bekostiging van de ouders/verzorgers van de leerling.

Op basis van deze screening kan dus geen diagnose dyslexie worden gesteld.

Datum:

Plaats:

Handtekening Ouder / verzorger 1

Handtekening Ouder / verzorger 2

Handtekening leerling (indien 12 jaar of ouder)

Bijlage 5. Faciliteitenkaart

Faciliteitenkaart

Aandachtsgebied: Dyslexie

Naam:

Klas:

Niveau:

*Leg deze kaart tijdens de les en tijdens toetsen op de hoek van je tafel.

*Leerling heeft 25% extra tijd voor een proefwerk, SO en PTA en 30 minuten bij het CSE

*Leerling mag vragen m.b.t. voorlezen en vraagstelling stellen tijdens de toets.

*Leerling krijgt geen onverwachte leesbeurten in de les.

Leerling gebruikt:

○ Gesproken lesboeken en -materiaal in de klas via Sprint Plus op eigen laptop, zelf oortjes meenemen.

○ Gesproken toetsen via het **Sprint programma** op een schoollaptop. Docent zet toets (PDF) op een eigen usb-stick. Leerling haalt voor aanvang toets zelf een laptop bij de leerpleinassistent.

○ Leerling maakt de toets op de laptop. Leerling haalt voor aanvang toets **zelf een laptop** bij de leerpleinassistent. Leerling slaat de toets zelf op en geeft de usb-stick aan de leerkracht.

○ Leerling schrijft de toets op toetspapier.

○ Dyslectici kunnen van de mogelijkheid gebruik maken niet meer dan één talentoets op een dag te maken.

Bijlage 6. Handige sites en tips die je helpen bij het leren

Wat doe ik als leerling om op een goede manier met mijn dyslexie om te gaan?

Tijdens de les:

- Zorg ik voor goede aantekeningen of ik kopieer ze.
- Schrijf ik het huiswerk goed op.
- Vraag ik zo nodig om hulp.

Bij mijn huiswerk:

- Plan ik mijn werk.
- Doe ik iedere dag iets.
- Werk ik vooruit, vooral voor de talen.
- Herlees ik een tekst als ik hem niet direct begrijp.
- Maak ik schema's of samenvattingen van de lesstof.

Bij toetsen:

- Lees ik nauwkeurig.
- Controleer ik mijn werk heel precies.
- Leg ik de dyslexiekaart op de hoek van mijn tafel.

Van het internet kun je verschillende programma's downloaden, die je kunt gebruiken voor het leren van woordjes:

- Overhoor (<https://www.efkasoft.nl/overhoor/>)
- Teach2000 (<http://www.teach.nl/>)
- Overhoor jezelf met Charlie (www.overhoor-jezelf-woorden-overhoren-rijtjes-overhoorprogramma.nl)
- WRTS (<https://wrtts.nl/signin>)

Informatie voor ouders/verzorgers over dyslexie:

- www.balansdigitaal.nl
- www.steunpunt dyslexie.nl
- www.dyslexie.startpagina.nl